

Europos mokėjimo įsakymo procedūra

Atvejų rinkinys nagrinėjimui¹

Profesorė Xandra Kramer, Roterdamo Erasmus universitetas

Turinys

I atvejo aplinkybės	2
I atvejo klausimai	2
I atvejo atsakymai	4
II atvejo aplinkybės	10
II atvejo klausimai	11
II atvejo atsakymai	12
Metodologinės gairės	15
Mokymų tikslai ir metodas	15
Medžiaga	15

Iš dalies finansuojama Europos Sąjungos 2014–2020 m. Teisingumo programos lėšomis

¹ Parengta vykdant projektą „Geresnis Europos tarpvalstybinių procedūrų taikymas: teisės ir kalbos mokymai Europos teismų darbuotojams“, Dotacijos sutarties numeris: 806998.

I atvejo aplinkybės

„OneWeb“ GmbH – bendrovė, kurios buveinė yra Insbruke (Austrijoje) ir kuri teikia interneto paslaugas, įskaitant svetainių prieglobos (angl. *web hosting*), debesijos saugyklos ir svetainių palaikymo paslaugas. Ji teikia įvairias interneto paslaugas įmonėms ir vartotojams, tačiau daugiausia nedidelėms įmonėms. 2018 m. gruodžio mėn. ji sudaro sutartį su „Galicia Turismo“ LLC, nedidele Vigo (Ispanijoje) įsikūrusia turizmo agentūra.

Sutartis sudaroma naudojantis interneto svetaine „OneWeb“, kurioje ji reklamuoja savo paslaugas ir užtikrina galimybę sudaryti sutartis internetu. Norint sudaryti sutartį, reikia spustelėti laukelį „sutinku su sąlygomis“, kuriame pateikta nuoroda į paslaugų sąlygas. Tose sąlygose, be kita ko, numatyta, kad *„Dėl šios sutarties kylančio arba su ja susijusio ginčo atveju išimtinę jurisdikciją turi Insbruko (Austrija) teismai.“*

Kadangi nepaisant daugelio priminimų „Galicia Turismo“ neapmoka mokėtinų sąskaitų (bendrai 4 979 EUR sumai), „OneWeb“ nusprendžia sutartį nutraukti ir atitinkamai informuoja „Galicia Turismo“. „OneWeb“ reikalauja sumokėti minėtą sąskaitų sumą bei sutartyje nustatytą 1 500 eurų sutarties nutraukimo mokestį. Ji taip pat nori prisiteisti bylinėjimosi išlaidas.

I atvejo klausimai

1. Kokiomis Europos procedūromis galima naudotis tarpvalstybinio pobūdžio piniginių reikalavimų atveju?
2. a) Kokia procedūra tinkamiausia šiuo atveju? Atsakydami atkreipkite dėmesį į Europos mokėjimo įsakymo procedūros taikymo sritį.
b) Ar galėtų „OneWeb“, remdamasi Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, reikalauti žalos dėl negauto pelno, nes turėjo nutraukti sutartį?
c) Tarkime, kad „OneWeb“ iškelia bylą Austrijoje ir norėtų, kad būtų taikoma Austrijos *Mahnverfahren* – nacionalinė skolų išieškojimo procedūra. Ar tai įmanoma?
d) Kokie yra pagrindiniai Europos mokėjimo įsakymo procedūros ir nacionalinės procedūros skirtumai?
e) Ar Europos mokėjimo įsakymo procedūra galėtų pasinaudoti „OneWeb“, kurios buveinė būtų Šveicarijoje, jei visos kitos bylos aplinkybės, įskaitant ir teismo pasirinkimą, būtų tokios pačios?
3. Grįžtant prie pradinio scenarijaus ir darant prielaidą, kad „OneWeb“ nori kreiptis dėl Europos mokėjimo įsakymo, kokiam (-iems) teismui (-ams) būtų teisingas šis ieškinys?

Užduotis: kurios valstybės narės bylas pagal Europos mokėjimo įsakymo procedūrą yra sukoncentravusios tam tikrame (-uose) teisme (-uose)?

4. Ar Europos mokėjimo įsakymo procedūroje „OneWeb“ yra būtinas teisinis atstovavimas?
5. Tarkime, kad „OneWeb“ pateikia prašymą Austrijos teisme. Kaip šis prašymas turėtų būti pateiktas ir, konkrečiai, ar galima tai padaryti elektroninėmis priemonėmis?
6. Ar šiame prašyme „OneWeb“ turi:
 - a) nurodyti ieškinio pagrindą?
 - b) nurodyti išlaidas ir palūkanas, kurias prašo priteisti?
 - b) pridėti pagrindžiančius įrodymus?
7. Ar gali Austrijos teismas reikalauti informacijos, susijusios su reikalavimu, kuris kyla iš Austrijos teisės?
8. Ar teismas arba kita kompetentinga institucija privalo prašymo A formą įteikti „Galicia Turismo“?
9. Ar gali teismas prašymą atmesti, jei jame trūksta informacijos apie ieškinio pagrindą ir įrodymų apibūdinimo?

Alternatyvus scenarijus: tarkime, kad su ponia Gonzalez, Vigo (Ispanijoje) gyvenančia vartotoja, buvo sudaryta sutartis dėl asmeninės interneto svetainės prieglobos ir palaikymo.

10. Ar turi teismas nagrinėti, ar 1 500 eurų netesybos dėl vėlavimo apmokėti yra nesąžiningos (atsižvelgiant į santykinai nedidelę sutarties vertę) Direktyvos dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais prasme?

I atvejo atsakymai

1. Kokiomis Europos procedūromis galima naudotis tarpvalstybinio pobūdžio piniginių reikalavimų atveju? Galima naudotis Europos mokėjimo įsakymo procedūra (Reglamentas Nr. 1896/2006) ir Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra (Reglamentas Nr. 861/2007), pakeista Reglamentu Nr. 2015/2421. Juo buvo pakeistas EMĮ reglamento 17 straipsnis bei 30 ir 31 straipsniai ir jis įsigaliojo 2017 m. liepos 14 d. Šiomis procedūromis siekiama supaprastinti ir paspartinti teiseną bei sumažinti nedidelių sumų išieškojimo arba neginčytinų reikalavimų patenkinimo išlaidas. Be to, vykdymo tikslais šiomis procedūromis panaikinama egzekvatūra (žr. EMĮ ir ESCP 1 str.). Abiem procedūromis galima naudotis civilinėse ir komercinėse bylose išieškant skolas kitose valstybėse ir jas galima pasirinkti vietoj esamų nacionalinių procedūrų (žr. EMĮ ir ESCP reglamentų 1, 2 ir 3 str.). Ši byla yra komercinė, patenkanti į šių procedūrų taikymo sritį (2 str. 2 d.). Pagrindiniai du skirtumai:

1) EMĮ procedūroje ieškinio dydis neribojamas. ESCP nustatyta ieškinio riba: 5 000 eurų (ESCP 2 str. 1 d.) => dėl to ESCP iš esmės būtų netaikoma šiam ieškiniui.

2) EMĮ galima naudotis tik neginčytinų piniginių reikalavimų atveju (EMĮ 1 str. 3 d.). ESCP taikoma ir ginčytiniams, ir neginčytiniams reikalavimams.

Sprendžiant dėl galimų procedūrų, galima naudotis šiuo e. teisingumo portale esančiu vedikliu: https://e-justice.europa.eu/content_dynamic_forms-155-en.do.

Reglamentų taisyklės yra privalomos ir nacionaliniais įstatymais negali būti nustatyti griežtesni reikalavimai (žr. bylą C-215/11, *Iwona Szyrocka v SiGer Technologie GmbH*, ECLI:EU:C:2012:794) dėl EMĮ (tas pats taikytina ir ESCP). Nacionalinė teisė svarbi tuo atveju, jei ESCP arba EMĮ nėra nustatyta taisyklių (žr. EMĮ 26 str. ir ESCP 19 str.).

Trečioji vienoda Europos procedūra – Europinis sąskaitos blokavimo įsakymas (ESBJ), pagal kurią, siekiant užtikrinti vykdymą, galima taikyti apsaugos priemonės (areštuoti banko sąskaitas).

2. a) Kokia procedūra tinkamiausia šiuo atveju? Ieškinio suma – iš viso 6 479 eurų be išlaidų ir palūkanų. Dėl to iš esmės nebūtų galima taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros, kuri taikoma, jei ieškinio suma, neskaičiuojant palūkanų, išlaidų ir sąnaudų, neviršija 5 000 EUR tuo metu, kai jurisdikciją turintis teismas gauna ieškinio formą (ESCP 2 str.). „OneWeb“ galėtų nereikšti ieškinio dėl 1 500 eurų sutartinių netesybų – tokiu būdu būtų užtikrinta, kad ieškinys atitiktų Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje nustatytą didžiausios sumos sąlygą.

Geriau būtų naudotis Europos mokėjimo įsakymo procedūra, tačiau ja naudotis vertėtų tik tuo atveju, jei „Galicija Turismo“ neginčys ieškinio pareikšdama prieštaravimą pagal EMĮ 16 straipsnį.

Apimtis

Dėl EMĮ reglamento taikymo srities reikėtų aptarti kai kuriuos klausimus.

Remiantis Reglamento 2, 3 ir 4 straipsniais atsižvelgtina į šiuos aspektus:

- 2 straipsnio 1 dalis: „Šis reglamentas taikomas **tarptautinio pobūdžio civilinėse ir komercinėse bylose**, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Jis netaikomas visų pirma mokesčių, muitų ar administraciniams byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdam valstybės įgaliojimus (*acta jure imperii*).“
- Taikymo srities išimtys išvardytos 2 straipsnio 2 dalyje.

Civilinės ir komercinės bylos: ši sąvoka, remiantis ESTT praktika, turi būti aiškinama autonomiškai (žr. bylą C-29/76, *LTU v Eurocontrol*, ECLI:EU:C:1976:137, ir naujesnę bylą C-551/15, *Pula Parking d.o.o. v Sven Klaus Tederahn*, ECLI:EU:C:2017:193). Šiuo atveju nėra abejonių, kad tai yra komercinė byla. Be to, šiuo atveju netaikoma nei viena 2 straipsnio 2 dalies išimtis. Tai – įprastinė dviejų verslo šalių paslaugų sutartis.

Tarpvalstybinio pobūdžio bylos: jos papildomai apibrėžtos 3 straipsnyje, kuriame nustatyta, kad „šiam reglamente tarpvalstybinio pobūdžio byla – byla, kai bent vienos iš šalių nuolatinė gyvenamoji vieta ar nuolatinio buvimo vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje kreipiamasi į teismą.“ Nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta nustatoma remiantis naujos redakcijos Reglamento Briuselis I (Nr. 1215/2012) 62 ir 63 straipsniais (2 d.; pirminiame tekste daroma nuoroda į ankstesnes redakcijos Reglamento Nr. 44/2001 50 ir 60 straipsnius). Momentas, pagal kurį nustatoma, ar byla yra tarpvalstybinio pobūdžio, – prašymo išduoti EMĮ pateikimo laikas (3 d.). Šiuo atveju ši sąlyga yra tenkinama, nes šalių buveinės yra skirtingose šalyse (Austrijoje ir Ispanijoje), o ta reiškia, kad bet kuriuo atveju jurisdikciją turintis teismas (kuris bus nustatytas remiantis naujos redakcijos Reglamentu Briuselis I) bus kitas teismas nei šalies nuolatinės gyvenamosios arba buvimo vietos teismas.

Taikymas laiko atžvilgiu ir geografinė taikymo sritis: Reglamentas taikomas nuo 2008 m. gruodžio 12 d. ieškiniams, kurie pateikti po šios datos (EMĮ 33 str.). 2017 m. liepos 14 d. jis šiek tiek pakeistas (Reglamentu Nr. 2015/2421). Pakeisti tik EMĮ reglamento 17, 30 ir 31 straipsniai.

Šis Reglamentas netaikomas Danijai (32 konstatuojamoji dalis). Šiame reglamente sąvoka „valstybė narė“ netaikoma Danijai (žr. 3 str. 1 d.).

Piniginiai reikalavimai: remiantis 4 straipsniu, būtina, kad piniginis reikalavimas būtų susijęs su konkrečia pinigų suma, kurios mokėjimo terminas yra suėjęs tuo metu, kai pateikiamas prašymas. Šiuo atveju ši sąlyga tenkinama, nes reikalavimas yra susijęs su konkrečia suma, kurios mokėjimo terminas yra suėjęs. Reikalaujamos išlaidos ir palūkanos turės būti nurodytos prašymo A formoje.

b) Ar galėtų „OneWeb“, remdamasi Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, reikalauti žalos dėl negauto pelno, nes turėjo nutraukti sutartį? Iš esmės ji galėtų reikalauti bet kokios su ieškiniu susijusios sumos, nes riba nėra nustatyta. Prašymo A formoje yra atskira dalis, skirta sutartinėms netesyboms (žr. formos 8 dalį). Pagrindinis reikalavimas turės būti nurodytas formos 6 dalyje. Galima būtų kelti klausimą, ar prarastas

pelnas yra pakankamai konkretus ir bet kuriuo atveju būtų būtina nurodyti sumą, taip pat ir priežastį (pagrindinio reikalavimo neapmokėjimas). Sutartinės netesybos (formos 8 dalis), tai yra, sutartyje numatytos 1 500 eurų netesybos sutarties nutraukimo atveju, būtų pagrįstos, nes sutartis buvo nevykdoma „Galicia Turismo“ nevykdant pareigos sumokėti už paslaugas. Mažai tikėtina, kad būtų galima reikalauti negauto pelno. Nors teismo vykdomas vertinimas yra gana nedidelės apimties, tačiau paaiškėjus, kad reikalavimas nepatenka į taikymo sritį arba yra aiškiai nepagrįstas, reikalavimas turėtų būti atmestas remiantis 8 straipsniu, jį taikant kartu su 11 straipsniu.

c) Tarkime, kad „OneWeb“ pareiškia ieškinį Austrijoje ir norėtų, kad būtų taikoma Austrijos *Mahnverfahren* – nacionalinė skolų išieškojimo procedūra. Ar tai įmanoma? EMĮ yra pasirenkamoji procedūra (kaip ir ESCP). Tai susiję su ES teisės proporcingumo ir subsidiarumo reikalavimu. Dėl 4 straipsnyje apibrėžtų reikalavimų 1 straipsnio 2 dalyje konkrečiai nurodyta, kad juos galima pateikti pagal nacionalines procedūras. Be to, 10 konstatuojamojoje dalyje aiškiai patikslinta, kad Reglamentas yra nacionalinių procedūrų alternatyva ir nacionalinės procedūros juo nėra nei keičiamos, nei derinamos. Taigi, „OneWeb“ vis tiek galėtų kreiptis dėl vykdomojo rašto pagal Austrijos *Mahnverfahren* (arba bet kurią kitą nacionalinę procedūrą). Tai būtų galima daryti dėl geresnio susipažinimo su šia procedūra arba dėl kitų ypatybių, dėl kurių nacionalinė procedūra yra patrauklesnė. Būtina, kad Austrijos teismas turėtų tarptautinę jurisdikciją, o tai šiuo atveju nebūtų problema atsižvelgiant į pasirinktą teismą bei naujos redakcijos Reglamento Briuselis I 25 straipsnį. Informacijos apie Austrijos nacionalinę teisės sistemą ir teismus galima rasti e. teisingumo portale: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-at-en.do?member=1.

d) Kokie yra pagrindiniai Europos mokėjimo įsakymo procedūros ir nacionalinės procedūros skirtumai? Tai lemia nacionalinės procedūros ypatumai, tačiau žvelgiant iš tarpvalstybinio pobūdžio bylų ES perspektyvos, EMĮ privalumai būtų šios procedūros paprastumas ir vienodumas visoje ES, galimybė naudotis visomis ES kalbomis parengtomis formomis, įteikimo taisyklės, vertimai ir vykdymas bei visiškas egzekvatūros panaikinimas. Nacionaliniame procese dėl tarpvalstybinio pobūdžio bylos būtų taikomos Reglamento dėl dokumentų įteikimo ir naujos redakcijos Reglamento Briuselis I taisyklės. Vykdomo klausimais naujos Redakcijos Reglamente Briuselis I yra daugiau atsisakymo pagrindų (žr. šio Reglamento 45 straipsnį ir EMĮ 22 straipsnį (tik dėl sprendimų nesuderinamumo)).

e) Ar Europos mokėjimo įsakymo procedūra galėtų pasinaudoti „OneWeb“, kurios buveinė būtų Šveicarijoje, jei visos kitos bylos aplinkybės, įskaitant ir teismo pasirinkimą, būtų tokios pačios? Vien tai, kad Šveicarija nėra valstybė narė, nedraudžia taikyti šio Reglamento. Reikalavimas, kad reikalavimas turi būti tarpvalstybinio pobūdžio, yra taikomas. Jei pasirenkamas Austrijos teismas (o tokiu atveju naujos redakcijos Reglamente Briuselis I yra numatyta, kad jurisdikciją turi šis teismas), o „Galicia Turismo“ buveinė yra Ispanijoje, ši byla pagal 3 straipsnį yra laikoma tarpvalstybinio pobūdžio byla. Taip pat šiuo klausimu žr. bylą C-627/17, *ZSE Energia a.s. v RG*, ECLI:EU:C:2018:941

(„šalys“ reiškia tik ieškovu ir atsakovu dalyvaujančias šalis, o ne trečiuosius asmenis, ir jų nuolatinė gyvenamoji arba buvimo vieta turi būti kitoje valstybėje narėje, nei ta, kurioje kreipiamasi į teismą). Remiantis ESTT sprendimu byloje C-412/98 *Group Josi* (ECLI:EU:C:2000:399) yra aišku, kad naujos redakcijos Reglamento Briuselis I taikymo tikslais ieškovo gyvenamoji arba buvimo vieta nėra svarbi.

3. Grįžtant prie pradinio scenarijaus ir darant prielaidą, kad „OneWeb“ nori kreiptis dėl Europos mokėjimo įsakymo, kokiam (-iems) teismui (-ams) būtų teisingas šis ieškinys? EMĮ reglamento 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jurisdikcija nustatoma pagal Reglamentą Briuselis I (ši nuoroda turėtų būti suprantama kaip nuoroda į naujausios redakcijos Reglamentą Nr. 1215/2012). 2 dalis susijusi su reikalavimais vartojimo byloje ir šiuo atveju nėra svarbi. Prašymo A formoje taip pat nurodomas šis Reglamentas. Naujausios formos, taip pat ir pakeičiančiu Reglamentu Nr. 2015/2421 padarytas pataisas, pateiktos e. teisingumo portale: https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order_forms-156-en.do. Jurisdikcijos pagrindai nurodyti formos 3 dalyje. Šios dalies 12 punktas – „Šalių susitarimu pasirinktas teismas“. Šiuo atveju sutartyje numatyta sąlyga dėl teismo pasirinkimo. Tai reglamentuoja naujos redakcijos Reglamento Briuselis I 25 straipsnis. Pasirinkimas nustatomas sutartyje, o elektroninėmis priemonėmis sudaryta sutartis yra laikoma rašytine sutartimi (25 str. 1 d. a p. kartu su 2 d.). Tai yra sutarties perdavimas elektroninėmis priemonėmis, sudarančiomis ilgalaikio sutarties išsaugojimo galimybę (Byloje C-322/14, *Jaouad El Majdoub v CarsOnTheWeb*, ECLI:EU:C:2015:334, ESTT šią poziciją patvirtino, tačiau taikoma sąlyga, kad turi būti galimybę sutartį spustelėti, atsisiųsti ir išsaugoti). Atitinkamai išimtinė jurisdikcija suteikta Austrijos, o dar tiksliau – Insbruko teismui. Valstybės narės gali nurodyti konkretų teismą ir Austrija tai padarė. 29 straipsnyje nurodytą informaciją galima rasti čia: Žr. https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-353-at-en.do?member=1

29 straipsnio 1 dalies a punktas: jurisdikciją turintys teismai

Dėl prašymų išduoti Europos mokėjimo įsakymą jurisdikciją turi tik Vienos komercinis teismas (Austrijos civilinio proceso kodekso 252 straipsnio 2 dalis).

Užduotis: kurios valstybės narės bylas pagal Europos mokėjimo įsakymo procedūrą yra sukoncentravusios tam tikrame (-uose) teisme (-uose)?

=> Naudokitės e. teisingumo portalu https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-353-en.do ir peržiūrėkite pagal atskiras valstybes nares. *Gali būti įdomu aptarti, kodėl valstybės narės nusprendė tai padaryti. Toks sprendimas gali būti priimtas, pvz., dėl efektyvumo: procedūra koncentruota teisme, kuris turi konkrečios tarptautinių bylų nagrinėjimo patirties, nes tai sutampa su kompetencija taikant nacionalinį procesą dėl mokėjimo įsakymo.*

4. Ar Europos mokėjimo įsakymo procedūroje „OneWeb“ yra būtinas teisinis atstovavimas? Vienas iš pagrindinių EMĮ požymių yra tas, jog teisinis atstovavimas nėra

privalomas nepaisant reikalavimo sumos, dėl kurios prašoma išduoti mokėjimo įsakymą (žr. šiuo klausimu EMĮ 24 str.). Ši taisyklė taikoma nepaisant tokiu atveju taikomų reikalavimų pagal nacionalines civilinio proceso taisykles: teisinio atstovavimo taisyklės yra suderintos remiantis EMĮ reglamentu (tai taikytina ir ESCP atveju). Teisinis atstovavimas nėra privalomas siekiant sumažinti išlaidas ir palengvinti galimybę taikyti procedūrą. Naudotojas turėtų naudotis standartinėmis formomis, informacija, e. teisingumo portale pateiktas patarimais, taip pat dinamiškomis formomis, kurias galima užpildyti internetu. Be to, e. teisingumo portale paskelbtas Praktikos vadovas https://e-justice.europa.eu/content_order_for_payment_procedures-41-en.do.

5. Tarkime, kad „OneWeb“ pateikia prašymą Austrijos teisme. Kaip šis prašymas turėtų būti pateiktas ir, konkrečiai, ar galima tai padaryti elektroninėmis priemonėmis?

EMĮ 7 straipsnio 1 dalyje reikalaujama naudotis prašymo A forma (I priedas). Kokią informaciją pateikti išdardinta 7 straipsnio 2 dalies 2 punkte (taip pat ir formoje). Remiantis 7 straipsnio 5 dalimi, prašymas pateikiamas popierine forma arba bet kuriomis kitomis priemonėmis ar ryšių priemonėmis, kurios yra priimtinos kilmės valstybėje narėje ir yra naudojamos kilmės valstybės teismo. Europos procedūrose skatinama naudotis elektroninėmis ryšių priemonėmis. Elektroninių parašų direktyva taikoma, jei nėra nacionalinės identifikavimo sistemos (6 d.). Valstybės narės neprivalo sudaryti galimybes ieškinį pateikti elektroninėmis priemonėmis (nes tai susiję su teismo sistema ir technologine pažanga). Valstybė narė turi pranešti, kokiomis priemonėmis galima naudotis (7 str. 6 d.; 29 str. 1 d. b c.), o Komisija šią informaciją viešai paskelbia (29 str. 2 d.).

E. teisingumo portale https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-354-nl-en.do?member=1#a_104 apie Austriją pateikta ši informacija:

29 straipsnio 1 dalies c punktas: ryšio priemonės

Dokumentai taikant Europos mokėjimo įsakymo procedūrą gali būti pateikti popierine forma arba elektroninėmis priemonėmis naudojantis WebERV (internetine elektronine teisingumo sistema). Iš esmės WebERV atvira visiems fiziniams ir juridiniams asmenims. Dėl to techniškai būtina speciali programinė įranga ir perduodančioji agentūra. Dabartinį perduodančiųjų agentūrų sąrašą galima rasti <http://www.edikte.justiz.gv.at/edikte/km/kmhlp05.nsf/all/erv>.

Pateikti faksu arba el. paštu nėra galimybės.

6. Ar šiame prašyme „OneWeb“ turi:

a) nurodyti ieškinio pagrindą? Taip, žr. 7 straipsnio 2 dalies d punktą. Turėtų būti pateiktas aplinkybių, kuriomis remiamasi kaip ieškinio pagrindu, aprašymas. Taip pat žr. prašymo formos 6 dalį.

b) nurodyti išlaidas ir palūkanas, kurias prašo priteisti? Taip. Žr. 7 straipsnio 2 dalies b ir c punktus bei prašymo formos 7 ir 9 dalis.

b) pridėti pagrindžiančius įrodymus? Įrodymų aprašymas pateiktas prašymo formoje (žr. Reglamento 7 str. 2 d. e d. ir prašymo formos 10 dalį: rašytiniai įrodymai, žodiniai įrodymai, ekspertų įrodymai, patikrinimas ar kita, tai nurodant). Patys įrodymai neturėtų būti pridedami.

Remiantis 11 straipsnio 1 dalies b punktu, jei reikalavimas yra aiškiai nepagrįstas arba jei, kaip numatyta c punkte, ieškovas neišsiunčia atsakymo su užpildyta arba pataisyta forma tuo atveju, kai neužpildyta įrodymams skirta jos dalis, teismas prašymą atmets.

7. Ar gali Austrijos teismas reikalauti informacijos, susijusios su reikalavimu, kuris kyla iš Austrijos teisės? Ne. Reikalauti galima tik to, kas privaloma pagal EMĮ 7 straipsnį. Ši nuostata yra baigtinė ir papildomi reikalavimai remiantis Austrijos teise nėra galimi. Žr. bylą C-215/11 *Iwona Szyrocka v SiGer Technologie GmbH*, ECLI:EU:C:2012:794, kurioje ESTT pripažino, kad 7 straipsnis „turi būti aiškinamas taip, kad juo išsamiai reglamentuojami reikalavimai, kuriuos turi atitikti prašymas išduoti Europos mokėjimo įsakymą“. Šiuo atveju Lenkijos teismas pastebėjo, kad ieškovas nenurodė ginčo reikalavimo sumos Lenkijos valiuta, kaip privaloma pagal Lenkijos įstatymus, kad būtų galima apskaičiuoti prašymo mokesčių už įsakymo išdavimą. Šis reikalavimas nėra pagrįstas remiantis EMĮ.

8. Ar gali teismas prašymą atmesti, jei jame trūksta informacijos apie ieškinio pagrindą ir įrodymų apibūdinimo? Gali, nes jie yra privalomi pagal 7 straipsnį, tačiau pagal 9 straipsnį ieškovui turėtų būti suteikta galimybė prašymą užpildyti arba pataisyti. Tuo tikslu teismas turėtų naudoti B formą. Praktikoje būna, kad nesudėtinga trūkstama informacija gaunama neformaliais būdais, pavyzdžiui, el. paštu arba telefono skambučiu. Tai atitinka Reglamento tikslus. Prašymui užpildyti arba pataisyti teismas turės nustatyti atitinkamą terminą (žr. 9 str. 2 d.).

Prašymą teismas gali atmesti tik tuo atveju, jei ieškinys yra aiškiai nepagrįstas arba jei prašymas yra nepriimtinas.

9. Ar teismas arba kita kompetentinga institucija privalo prašymo formą įteikti „Galicia Turismo“? Ne, EMĮ yra vienpusė procedūra. Išnagrinėjus prašymą pagal 8 straipsnio reikalavimus, ypač dėl atitikimo 2, 3, 4, 6 ir 7 straipsniuose nustatytiems reikalavimams dėl taikymo srities, jurisdikcijos ir privalomos informacijos, ir peržiūrėjus, ar ieškinys yra pagrįstas, išduodamas EMĮ (taip pat žr. 12 straipsnį). Pats EMĮ turi būti įteiktas laikantis 13-15 straipsnių reikalavimų ir per šį laikotarpį dėl EMĮ galima pateikti prieštaravimą.

10. Ar turi teismas nagrinėti, ar 1 500 eurų netesybos dėl vėlavimo apmokėti yra nesąžiningos (atsižvelgiant į santykinai nedidelę sutarties vertę) Direktyvos dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais prasme? 8 straipsnio nuostatose dėl prašymo nagrinėjimo reikalaujama peržiūrėti atitikimą formaliems reikalavimams (žr. pirmesnę klausimą), tačiau taip pat būtina įvertinti, ar reikalavimas atrodo pagrįstas ir atitinkamai gali būti vertinamos ieškovo nurodytos sutartinės netesybos. Remiantis ESTT praktika dėl Direktyvos dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais yra aišku, kad tokias sąlygas

būtina įvertinti *ex officio*. Kadangi, kaip numatyta 8 straipsnyje, EMĮ nagrinėjimas gali atliekamas automatizuotai ir kai kuriose valstybėse narėse tai yra vykdoma elektroninėmis priemonėmis arba nedalyvaujant teisėjui, yra tam tikrų neaiškumų. Byloje C-618/10 *Banco Español de Crédito* (EU:C:2012:349) ESTT teko nagrinėti (galimai nesąžiningą) vartojimo sutarties sąlygą, susijusią su nacionaline mokėjimo įsakymo procedūra. Prašymą dėl prejudicinio nutarimo pateikęs teismas taip pat kėlė klausimą dėl pozicijos remiantis EMĮ, tačiau dėl to, kad tai buvo nacionalinė byla, ESTT į šį klausimą neatsakė. ESTT nusprendė, kad teisėjas (arba teismo personalo narys) turi turėti galimybę prieš išduodamas mokėjimo įsakymą pagal nacionalinę procedūrą įvertinti sutartyje vartotojui nustatytos sąlygos sąžiningumą. Tikėtina, kad tai taikytina ir EMĮ. Tai gali būti įmanoma remiantis EMĮ 10 straipsniu dėl prašymo keitimo naudojantis C forma (III priedas). Teismas gali paprašyti ieškovo tą ieškinio dalį prašyme pakeisti.

II atvejo aplinkybės

„Pragoboard“ s.r.o. – bendrovė, kurios buveinė yra Prahėje (Čekijos Respublikoje) ir kuri gamina elektroniką ir ją parduoda mažmenininkams Europoje. 2017 m. ji sudaro sutartį su „Electromasters“ BV, kurios buveinė yra Roterdame (Nyderlanduose), dėl tam tikro elektronikos kiekio pardavimo kas tris mėnesius. Sutartyje numatyta, kad elektronika turi būti pristatyta į Roterdamą. Joje numatyta ir išlyga dėl teismo pasirinkimo, pagal kurią dėl sutarties kilusio arba su ja susijusio ginčo atveju išimtinė jurisdikcija numatyta Prahos teismui.

2018 m. spalio mėn. „Pragoboard“ pastebi, kad kol kas neapmokėtos paskutiniosios trys sąskaitos iš viso 854 799,20 eurų sumai. Jau prieš mėnesį elektroniniu paštu buvo išsiųstas priminimas apmokėti pirmąją sąskaitą, tačiau „Electromasters“ į tai neatsakė. „Pragoboard“ išsiunčia „Electromasters“ priminimą dėl visų trijų sąskaitų. Po mėnesio „Electromasters“ atsako, kad apmokant sąskaitas buvo problemų dėl naujos administravimo sistemos, tačiau dvi sąskaitos bus apmokėtos iki metų pabaigos, o trečioji – sausio mėnesį. Tačiau iki sausio pabaigos neapmokama nei viena iš sąskaitų ir „Pragoboard“ atšaukia sausio mėnesiui numatytą pristatymą. Ji išsiunčia dar vieną paraginimą „Electromasters“ ir įspėja, kad nutrauks sutartį ir reikalaus sumokėti sutartines netesybas bei sąnaudas, jei visos trys sąskaitos nebus apmokėtos iki 2019 m. vasario 28 d.

Sąskaitos iki tos datos nėra apmokamos ir „Pragoboard“ kreipiasi į advokatą dėl bylos iškėlimo. Advokatas rekomenduoja naudotis Europos mokėjimo įsakymo procedūra. 2019 m. balandžio 1 d. kompetentingam Prahos apylinkės teismui pateikiamas prašymas dėl Europos mokėjimo įsakymo. Prašymas pateikiamas 854 799,20 eurų sumai pagal sąskaitas, taip pat 3 567,59 eurų palūkanoms bei 3 945,25 eurų už teisinės išlaidas, įskaitant teismo mokesčius, užmokestį advokatui ir vertimo išlaidas.

II atvejo klausimai

1. Tarkime, kad užpildyta prašymo forma pateikiama 2019 m. balandžio 1 d.

- a) Kada vėliausiai teismas turėtų išduoti Europos mokėjimo įsakymą?
- b) Ar Europos mokėjimo įsakymas vis tiek galiojotų, jei būtų išduotas po šios datos?
- c) Kaip turėtų būti išduotas Europos mokėjimo įsakymas?
- d) Ką toliau turėtų daryti teismas po įsakymo išdavimo?

2. Tarkime, „Electromasters“ norėtų pareikšti prieštaravimą dėl Europos mokėjimo įsakymo.

- a) Per kokį terminą turėtų būti pareikštas prieštaravimas dėl įsakymo?
- b) Kaip gali būti pareikštas prieštaravimas?

Užduotis: ar kompetentingame Čekijos teisme yra galimybė prieštaravimą pateikti elektroninėmis priemonėmis?

3. Ką teismas turėtų daryti gavęs prieštaravimą?

4. Ką teismas turėtų daryti, jei (laiku) negauna prieštaravimo?

Tarkime, kad „Electromasters“ nepateikė prieštaravimo dėl Europos mokėjimo įsakymo laiku, nes jų advokatas per klaidą prieštaravimą išsiuntė ne teismui, o „Pragoboard“ advokatui, kuris tvirtina, kad prieštaravimą gavo jau pasibaigus prieštaravimui pateikti nustatytam terminui.

5. Ar tai yra pagrindas peržiūrėti Europos mokėjimo įsakymą remiantis Reglamentu?

Tarkime, jog įsakymą peržiūrėti atsisakoma ir „Pragoboard“ reikalauja Europos mokėjimo įsakymą vykdyti.

6. Kaip „Pragoboard“ turėtų kreiptis dėl įsakymo vykdymo?

Užduotis: kokiomis kalbomis parengtus prašymus dėl mokėjimo įsakymo priima Olandijos vykdymo institucijos ir kaip tai yra reglamentuojama Prancūzijoje, jeigu „Electromasters“ taip pat turėtų turto Prancūzijoje?

II atvejo atsakymai

1. Tarkime, kad užpildyta prašymo forma gauta 2019 m. balandžio 1 d.

a) Kada vėliausiai teismas turėtų išduoti Europos mokėjimo įsakymą? Tai reglamentuoja EMĮ 12 straipsnis, kuriame nustatyta, kad teismas įsakymą turėtų išduoti kaip įmanoma greičiau ir paprastai per 30 dienų nuo prašymo pateikimo. Kitaip tariant, įsakymas turėtų būti išduotas balandžio 30 dieną (arba gegužės 1 d.). Nuoroda į „paprastai“ suteikia šiek tiek veikimo laisvės. Dėl terminų EMĮ nėra pateikta papildomų gairių, tačiau jei prašymo forma yra užpildyta ir nėra ypatingų aplinkybių, EMĮ turėtų būti išduotas per nustatytą terminą.

b) Ar Europos mokėjimo įsakymas vis tiek galiojtu, jei būtų išduotas po šios datos? Taip, 30 dienų termino praleidimas nedaro mokėjimo įsakymo negaliojančiu. Praktikoje dažnai pasitaiko, kad mokėjimo įsakymas yra išduodamas šiam terminui praėjus, ir, nors tai ir nėra pageidautina, tai nepanaikina jo galiojimo.

c) Kaip turėtų būti išduotas Europos mokėjimo įsakymas? Teismas turėtų naudotis V priede nustatyta standartine E forma (ji pateikta https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order_forms-156-en.do). Prie jos gali būti pridodamas įprastinės formos teismo sprendimas. Remiantis 12 straipsnio 2 dalimi, kartu pateikiama prašymo forma. Bus būtina nurodyti 12 straipsnio 3 dalyje išvardytą informaciją.

d) Ką toliau turėtų daryti teismas po įsakymo išdavimo? Įsakymą teismas turės įteikti pagal nacionalinės teisės ir 13-15 straipsnių reikalavimus. Kartu su EMĮ turės būti įteikta forma prieštaravimui pateikti (F forma). Tai ypač svarbu, kad būtų pradėtas skaičiuoti terminas prieštaravimui pateikti. To nepadarius tai reikštų, kad neužtikrintas 16-20 straipsnių taikymas (byla 119/13, *Eco Cosmetics*, ECLI:EU:C:2014:2144).

2. Tarkime, „Electromasters“ norėtų pareikšti prieštaravimą dėl Europos mokėjimo įsakymo.

a) Per kokį terminą turėtų būti pareikštas prieštaravimas dėl įsakymo? Remiantis 16 straipsnio 2 dalimi, per 30 dienų nuo įsakymo įteikimo atsakovui.

b) Kaip gali būti pareikštas prieštaravimas? Remiantis 16 straipsnio 1 dalimi, naudojantis F forma (VI priedas). Ši forma atsakovui turės būti įteikta kartu su įsakymu. Prieštaravimas turėtų būti pateiktas įsakymą išdavusiam teismui. Priežasčių nurodyti nereikalaujama (žr. EMĮ 16 straipsnio 3 dalį ir F formą).

Užduotis: ar kompetentingame Čekijos teisme yra galimybė prieštaravimą pateikti elektroninėmis priemonėmis?

=> Atitinkamą informaciją apie Čekijos Respubliką galima rasti e. teisingumo portale: https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-353-cz-en.do?member=1.

29 straipsnio 1 dalies c punktas: ryšio priemonės

Remiantis Civilinio proceso kodekso 42 straipsniu, priimtinos yra šios ryšio priemonės:

- a) **elektroninis paštas su saugiu elektroniniu parašu**, kaip nustatyta atitinkamos redakcijos Elektroninių parašų įstatyme Nr. 227/2000;
- b) **elektroninis parašas nereikalaujant saugaus elektroninio parašo**;
- c) faksas.

Formas pateikus b ir c punktuose nurodytomis priemonėmis, per tris dienas turi būti atsiųsti formų originalai. To nepadarius, teismas į pateiktus dokumentus neatsižvelgia.

3. Ką teismas turėtų daryti gavęs prieštaravimą? Jei prieštaravimo pareiškimas pateikiamas per 16 straipsnyje nustatytą terminą, teismo procesas tęsiamas laikantis įprasto proceso taisyklių, išskyrus atvejus, kai ieškovas aiškiai prašymo formoje nurodo tuo atveju nutraukti teismo procesą (žr. 17 str. 1 d.). Teismas prie įprastinio civilinio proceso pereina vadovaudamasis Čekijos civilinio proceso įstatymu ir apie tai praneša ieškovui (žr. 17 straipsnio 2 ir 3 dalis).

4. Ką teismas turėtų daryti, jei (laiku) negauna prieštaravimo? Tokiu atveju teismas nedelsdamas, naudodamasis G forma (VII priedas), pripažįsta EMĮ vykdytinu. Teismas patikrina įteikimo datą (žr. EMĮ 18 straipsnio 1 dalį). Taikomi formalūs Čekijos teisės aktų nustatyti vykdytinumo reikalavimai (2 d.) ir teismas vykdytiną EMĮ išsiunčia ieškovui (3 d.).

5. Ar tai yra pagrindas peržiūrėti Europos mokėjimo įsakymą remiantis Reglamentu?

Išimtiniais atvejais vykdomą peržiūrą reglamentuoja 20 straipsnis ir ESTT yra nurodyta, kad ji turi būti aiškinama siaurai. Iš precedentinės bylos (byla 119/13, *Eco Cosmetics*, ECLI:EU:C:2014:2144), kurioje nebuvo laikytasi 13-15 straipsniuose nustatytų įteikimo reikalavimų, yra aišku, kad pagal ESTT aiškinimą šios taisyklės tokiai situacijai nebuvo taikomos. ESTT nusprendė, kad taisyklės dėl prieštaravimo netaikomos ir galiausiai šiam klausimui buvo taikomos nacionalinės teisių gynimo priemonės. Nagrinėjamu atveju taikytinas naujausias ESTT sprendimas byloje *C-324/12 Novontech-Zala kft. v Logicdata Electronic & Software Entwicklungs GmbH*, ECLI:EU:C:2013:205. Šioje byloje terminas prieštaravimui pareikšti buvo pasibaigęs ir ESTT pripažino, kad:

dėl atsakovo atstovo padaryto pažeidimo praleistas prieštaravimo dėl Europos mokėjimo įsakymo pateikimo terminas nepateisina to, kad šis mokėjimo įsakymas būtų peržiūrėtas, nes negalima laikyti, kad terminas praleistas dėl išimtinių aplinkybių, kaip tai suprantama pagal 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1896/2006, nustatančio Europos mokėjimo įsakymo procedūrą, 20 straipsnio 1 dalies b punktą arba 20 straipsnio 2 dalį.

Panašiai ir Nyderlanduose kompetentingas Hagos apylinkės teismas (2018 m. vasario 18 d., ECLI:NL:RBDHA:2018:1353) nusprendė, kad byloje, kurioje prieštaravimo pareiškimas buvo išsiųstas ieškovo advokatui (kuris tvirtino, kad šio pareiškimo negavo), advokato elgesį buvo galima priskirti šaliai, nes F formoje atsakovui taip pat yra nurodyta, kur pateikti prieštaravimo pareiškimą.

6. Kaip „Pragoboard“ turėtų kreiptis dėl įsakymo vykdymo? Remiantis 19 straipsniu, vykdytinumo patvirtinimas nėra būtinas ir galimybės prieštarauti įsakymo pripažinimui nėra. Pagal 21 straipsnį vykdymą reglamentuoja vykdančiosios valstybės narės teisės aktai – šiuo atveju labiausiai tikėtina, kad Olandijos, nes vykdymas turėtų vykti Nyderlanduose. Įsakymas bus vykdomas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir toje valstybėje priimtas sprendimas dėl vykdymo. Ieškovas kompetentingoms vykdymo institucijoms turės pateikti vykdytinu pripažinto EMĮ kopiją ir, jei būtina, vertimą. Atsisakyti galima tik dėl sprendimų nesuderinamumo, kaip numatyta 22 straipsnyje.

***Užduotis:* kokiomis kalbomis parengtus prašymus dėl mokėjimo įsakymo priima Olandijos vykdymo institucijos ir kaip tai yra reglamentuojama Prancūzijoje, jeigu „Electromasters“ taip pat turėtų turto Prancūzijoje?**

Nyderlandai: https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-353-nl-en.do?member=1

29 straipsnio 1 dalies d punktas: priimtinos kalbos

EMĮ įgyvendinimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalis:

2. Europos mokėjimo įsakymas, pripažintas vykdytinu kilmės valstybės narės teismo, pateikiamas Reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyta tvarka arba išverstas į olandų kalbą.

Prancūzija: https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-353-fr-en.do?member=1

29 straipsnio 1 dalies d punktas: priimtinos kalbos

Remiantis 21 straipsnio 2 dalies b punktu priimtinos kalbos yra šios: prancūzų, anglų, vokiečių, italų ir ispanų.

Stebėtina, tačiau Prancūzija nusprendė šiuo tikslu priimtinomis laikyti penkias kalbas!

Metodologinės gairės

Mokymų tikslai ir metodas

Siekiama supažindinti su Europos mokėjimo įsakymo taikymo sritimi, taikymo reikalavimais, prašymo nagrinėjimu, įsakymo išdavimu, įsakymo įteikimu ir prieštaravimo pateikimo pasekmėmis bei įsakymo vykdymu. Pirmasis nagrinėjamas atvejis – juridinių asmenų paslaugų sutartis. Taip pat nagrinėjimui pateiktas vartojimo sutarčiai pakeistas jo variantas. Antrasis atvejis – juridinių asmenų pirkimo–pardavimo sutartis. Pirmuoju atveju nagrinėjama taikymo sritis ir pirmoji procedūros dalis iki prašymo vertinimo, įskaitant prašymus užpildyti ir pakeisti prašymą bei galimybę prašymą atmesti. Antrajame atvejuje pagrindinis dėmesys skiriamas išlaidoms, įsakymo išdavimui, įteikimui, peržiūrai ir vykdymui. Šiuos atvejus būtų geriausia nagrinėti padalijus grupę į mažesnes grupes, kurios atvejį nagrinėtų turėdamos galimybę naudotis įvairia medžiaga internete ir ypač e. teisingumo portalu. Į klausimus ir atsakymus įtrauktos svarbiausios ESTT bylos ir jos turėtų būti parengtos naudoti.

Medžiaga

Pagrindinė medžiaga:

- EMĮ reglamentas
- Reglamentas Briuselis I (nauja redakcija)
- ESTT sprendimai šių reglamentų klausimais
- ESCP reglamentas (tik I atvejo pirmam klausimui)
- Prieiga prie e. teisingumo portalu